

Popp József

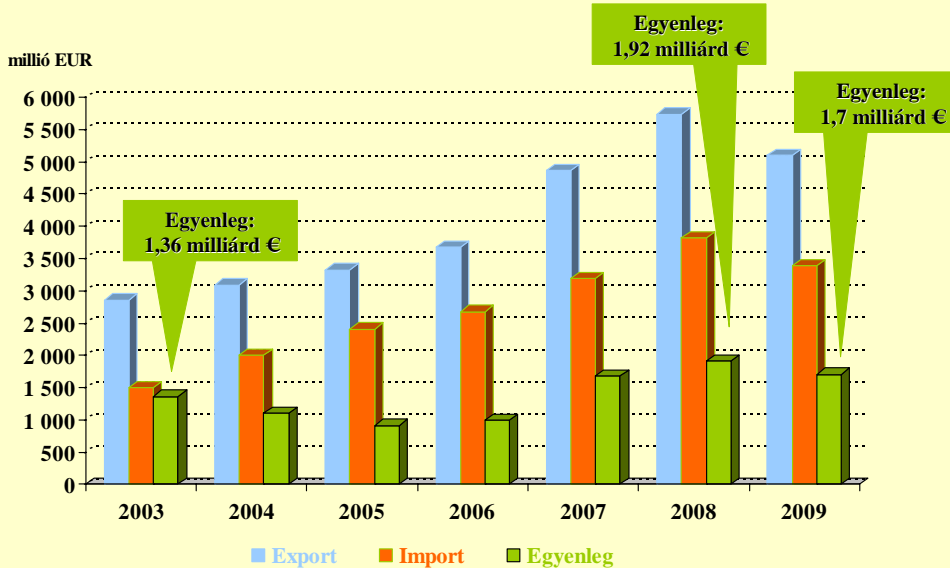
Az állati eredetű termékek piaci kilátásai

Aktuális agrárpolitikai kérdések és állattenyésztésünk helyzete és kilátásai

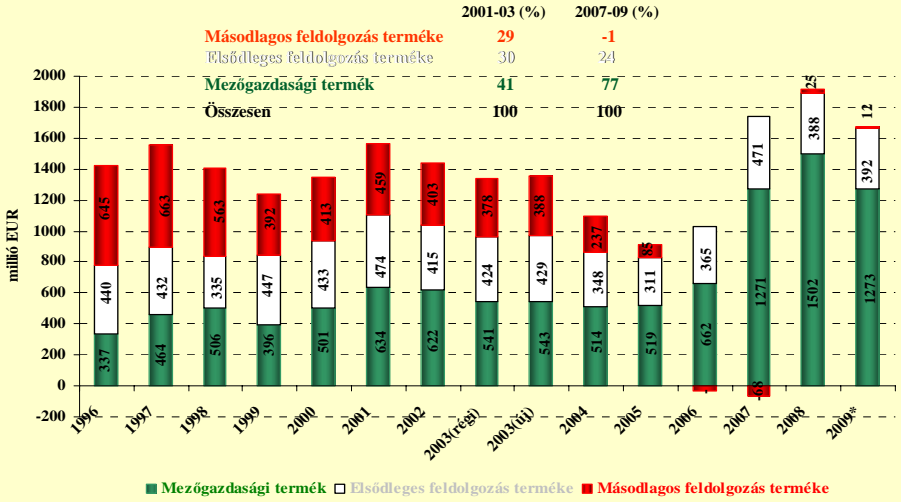
Budapest

2010. 11. 23.

A magyar élelmiszergazdaság külkereskedelme (2003-2009)

Élelmiszergazdaságunk külkereskedelmi egyenlege

Importszerkezet	2001-03 (%)	2007-09 (%)
Másodlagos feldolgozás termékei	38	48 ↑
Elsődleges feldolgozás termékei	38	32
Mezőgazdasági termékek	24	20
Összesen	100	100

Forrás: AKI

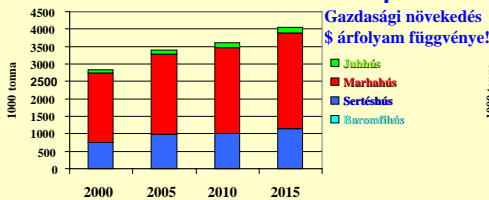
A HÚSIPAR KILÁTÁSAI

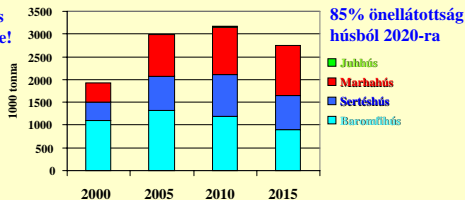
A legnagyobb húsimportőr országok eltérő trendet mutatnak

A nemzetközi húskereskedelem bizonytalansága befolyásolja a globális húsiipart !

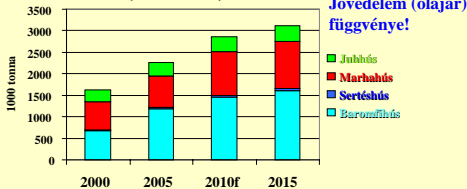
USA: húsimport alakulása (2000-2015)

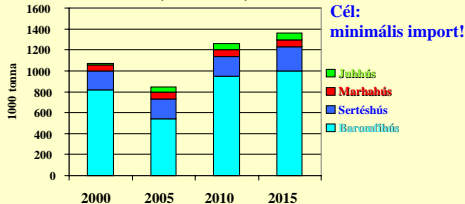
Oroszország: húsimport alakulása (2000-2015)

Közép-Kelet és Észak-Afrika: húsimport alakulása (2000-2015)

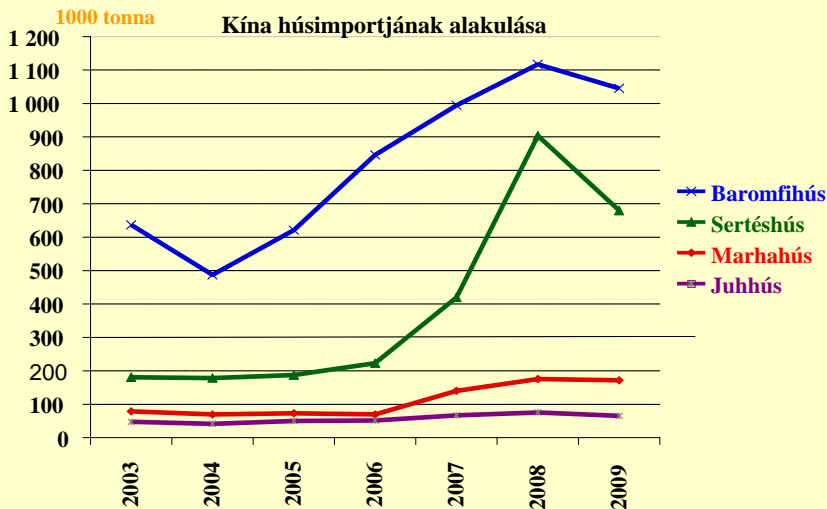

Kína: húsimport alakulása (2000-2015)

Forrás: Gira, 2009

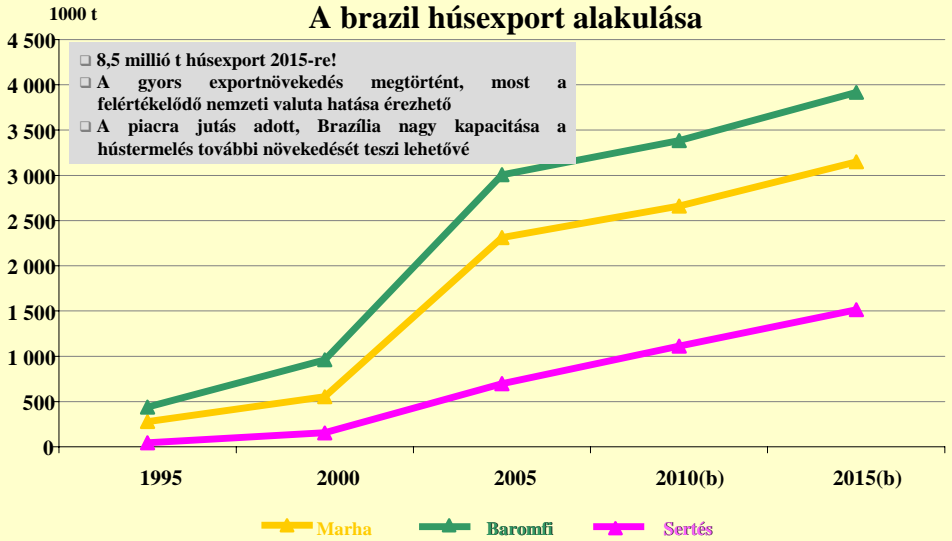
Kína: a húsimport a termeléshez viszonyítva elhanyagolható, de mennyiségét tekintve nem

Megjegyzés: az adatok nem tartalmazzák a különböző húsfélékből készült termékeket

Forrás: Gira, 2009

Brazília húsexportja versenyképes

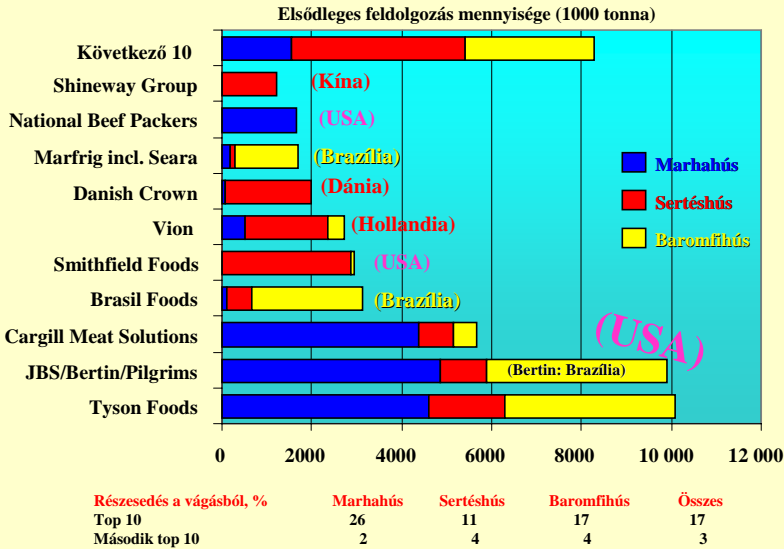
Forrás: Gira, 2009

Bizonytalan gazdasági környezet: fő stratégiai kérdések

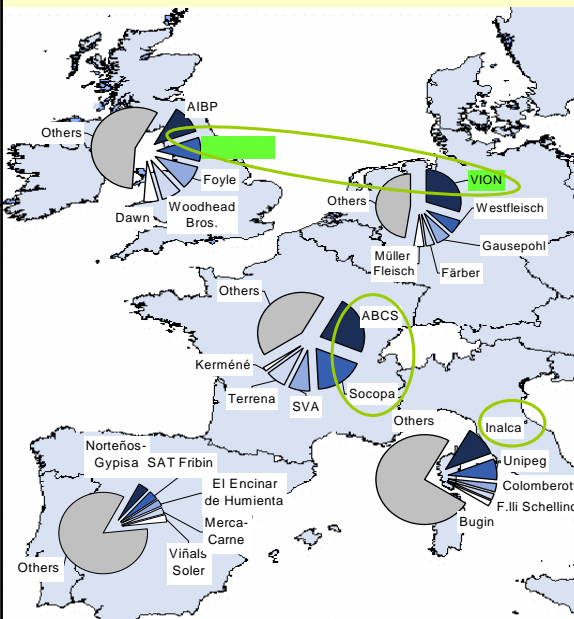
- **A globális húskereslet növekedésének üteme, helye és ideje?**
 - Hol, mikor és mennyivel bővül a húskereskedelem; hol érdemes beruházni?
- **A piacszabályozási kérdések** befolyásolják a beruházók **bizalmának** alakulását
 - Megengedi-e a politika a **globális lehetőségek kiaknázását globális** szereplőknek vagy továbbra is a hazai marad a vonzó?
 - Milyen húsellátási láncot akarnak a fogyasztók?
 - Hogyan reagálnak a beruházók a **környezetvédelmi kihívásokra**?
- **Kockázat**
 - Hogyan **minimalizálható/kezelhető** a húsellátási lánc kockázata?
 - A **vertikális integráció** vagy csak a tőke lekötése számít?
- **Profitosztóskodási kérdések** az ellátási lánc szereplői között
 - A befektetőknek engedélyezi-e a kereskedelem az elfogadható megtérülési rátát?
 - Milyen az **optimális tulajdonszerkezet megoszlása**?
- **Túlméretezett kapacitások** és a húspar fregmentációja
 - Mit lehet tenni a húspar versenyképességének javítása érdekében az EU-ban?
- **Mit és mennyit** fog Kína **importálni**?
- **A brazil agribusinesz válasza a versenyképesség és kapacitás kérdéseire**
- **Milyen jövőt vár a kisüzemekre, családi gazdaságokra az EU-ban?**

A húsipari koncentrációja (felvásárlások és összeolvadások)

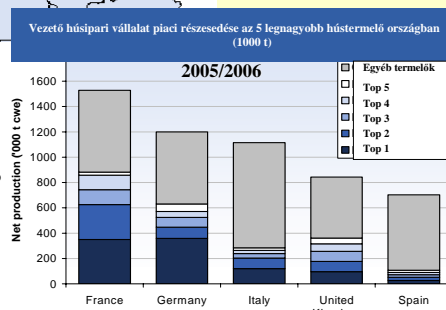
Vezető globális húsipari vállalatok (2009)

EU: húsipari koncentráció ... még hosszú utat kell bejárni

- **Fregmentált, nemzetorientált** húsipar, igazi multinacionális szereplők nélkül ... a JBS kivételével az Inalca-ban
- **A VION** Németországban katalizátor szerepet játszik a koncentrációs folyamatban ... az Egyesült Királyságban a GCFG követi a példát
- Franciaországban a marha- és borjúhússzektorra koncentrált az **ABCs**
- Hosszú út előtt áll Spanyolország és Olaszország
- Csökkenő marhaállomány, **csökkenő kereslet**
- **EU-ban hústermelés csökken**

Forrás: Gira, 2009

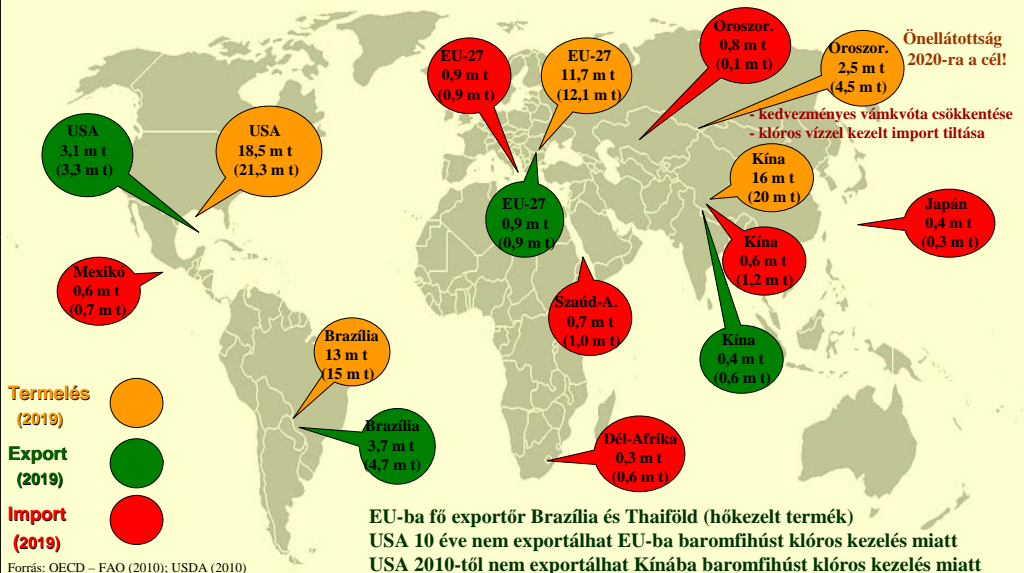
Baromfihús

A baromfihús világpiaci kilátásai

Globális termelés: 94-ről 115 millió tonnára bővül 2019-ig (USA, Kína, Brazília és EU részesedése 65%)

Globális kereskedelem 10,3-ról 12,2 millió tonnára nő 2019-ig (Brazília és USA részesedése exportból 65%)

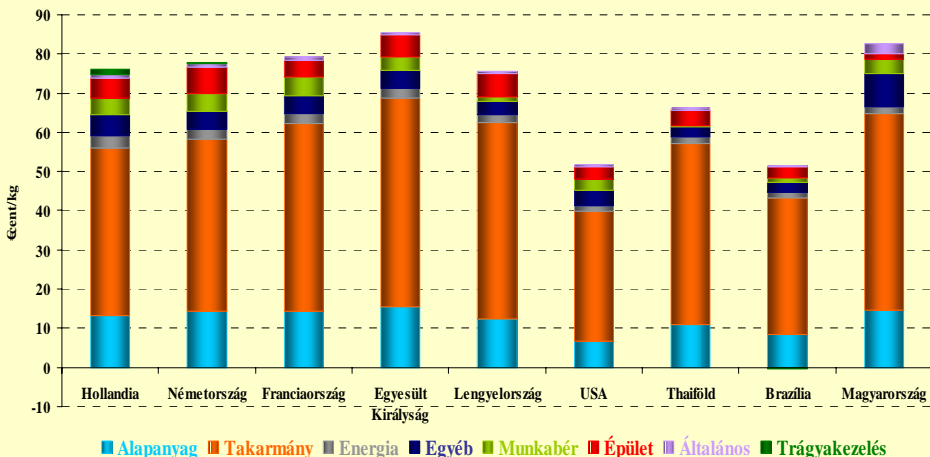
EU-ba fő exportőr Brazília és Thaiföld (hőkezelt termék)

USA 10 éve nem exportálhat EU-ba baromfihúst klóros kezelés miatt

USA 2010-től nem exportálhat Kínába baromfihúst klóros kezelés miatt

A pecsenyecsirke-előállítás költségeinek nemzetközi összehasonlítása (2007)

Magyarország: a társas és egyéni gazdaságok átlagos termelési költsége (a jobb gazdaságok költsége alacsonyabb volt) a takarmányköltség relatíve magas volt (a tengerparti termelők olcsóbb gabonahelyettesítőket is etettek)

Az International Poultry Council szerint azok az országok lesznek versenyképes baromfihús-exportőrök, ahol alacsony a takarmányra kivetett vám és a munkabér, valamint kedvező a gazdasági környezet (Románia, Szerbia, Magyarország, Dél-Afrika, Brazília, Ukrajna, Argentína, Kína, USA, Mexikó, Thaiföld, Indonézia, Fülöp-szigetek, India, Egyiptom és Chile)!!!

Forrás: 2010 Annual Report avec, 2010 és AKI

A pecsenyecsirke előállításának, feldolgozásának költsége nemzetközi összehasonlításban (2010)

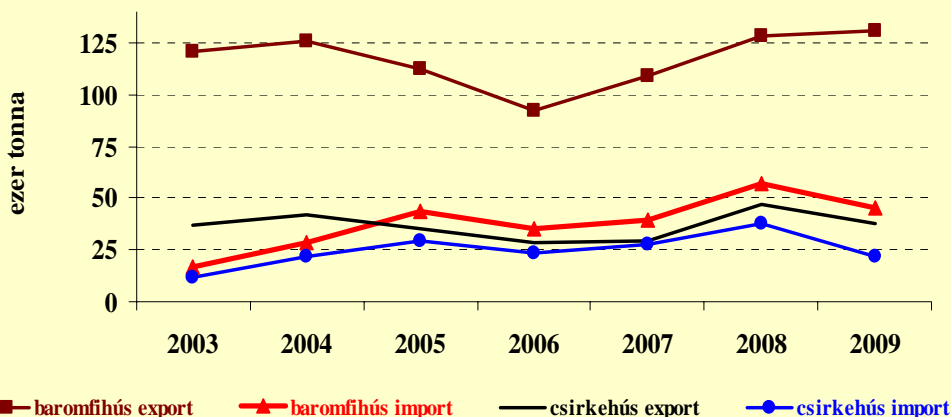
Oroszország 2011-től tervezi megtiltani a fagyasztott csirke importját arra hivatkozva, hogy csak hűtött baromfihús használható fel baromfitemékek előállításához (Oroszország európai és ázsiai része közötti szállítás is gyakran meghaladja a hűtött csirkére előírt 2 napos szavatossági időt); ez gyakorlatilag az USA és Brazília exportjának végét jelentené

Forrás: McDonalds, 2010

EU: a magyar baromfihús külkereskedelmének alakulása

Baromfihús: 131 ezer tonna export és 45 ezer tonna import; ebből
csirkehús: 37 ezer tonna export és 22 ezer tonna import
pulykahús: 37 ezer tonna export és 8 ezer tonna import

Az exportpiacok megtartása mellett a belföldi értékesítésben az import aránya 12%-ról 20%-ra nőtt

Forrás: KSH

Versenyhátrányok a magyar baromfivertikumban

- Genetika tíz évvel a hazai átlagos tartástechnológia előtt halad
 - Állategészségügyi problémák, hazai állomány magas szalmonella-fertőzöttsége (a problémával indokolt szembenézni)
- Hitelfelvétel nehézsége: idegen tőke kamata még mindig nagyon magas
- Fekete- és szürkegazdaság hátráltatja a koncentrációt
 - Illegális húskereskedelem árversenye nehezíti a legális feldolgozók helyzetét
- Vagyonvédelem növekvő költséget jelent
- Hatósági díjak magasak (állatorvos, húsvizsgálat, stb.)
- Elaprózódott feldolgozóipari struktúra, de néhány külföldi tulajdonos kivételével magyar kézben maradt, ugyanakkor az elavult technológia és alacsony kapacitás-kihasználtság problémát jelent

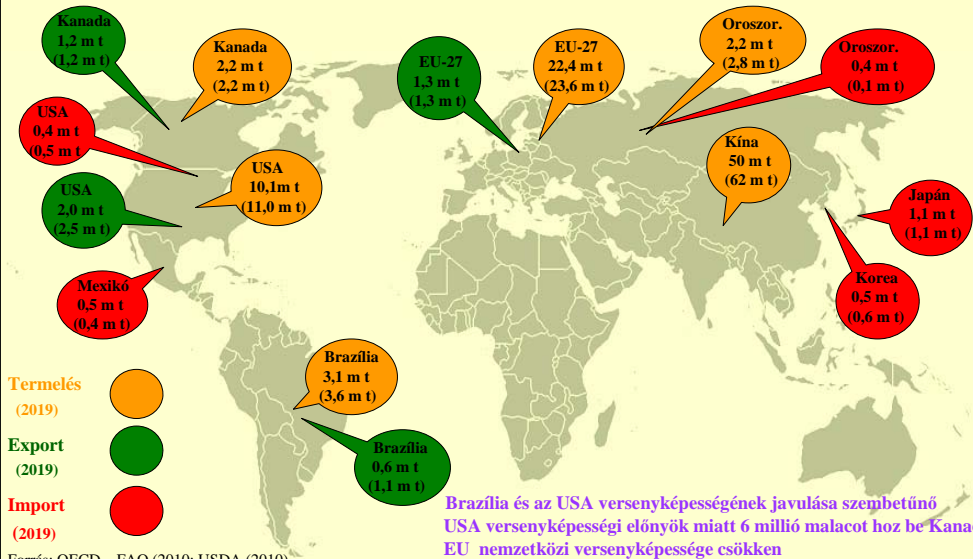
Sertéshús

A sertéshús világti kilátásai

Globális termelés: 108-ról 126 millió tonnára bővül 2019-ig (Kína, EU és USA részesedése 70%)

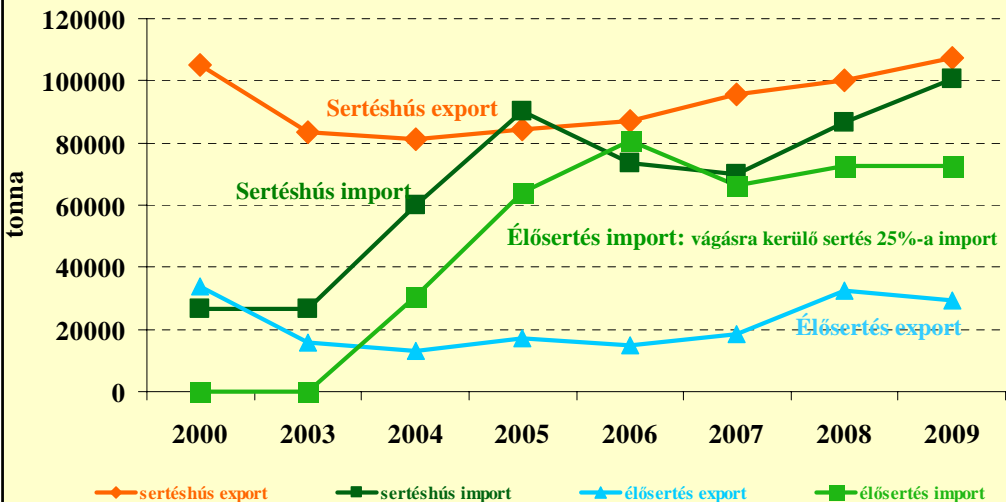
Globális kereskedelem 5,8-ról 6,3 millió tonnára nő 2019-ig (USA, EU és Kanada részesedése 75%)

EU: eltérő állatjóléti, környezetvédelmi és termelési szabályozás

- Hollandia hagyományos előnye az olcsóbb takarmány (6-9 ct/kg vágott súly) Németországhoz, Dániához és Franciaországhoz viszonyítva csökken:** ventilátoros levegőcsere: szagelszívás és ammónia összegyűjtése (3,3 €/hízó); trágyakezelés (7 €/hízó); termelés bővítésénél termelési jog díja: 500 €/koca és 170 €/hízó; 2013-ra 0,8 m²/hízó alapterület (EU: 0,65 m², Németország: 0,75 m²), Albert Heijn szupermarket állatjóléti jelölés (= >1 m²/hízó)
- Dániában 2010 04.01.-ig az engedélyezett sertéslétszám a saját földterület nagyságához kötötték:** magas földárhoz vezetett (40 000 €/ha); új szabályozás a földár drasztikus eséséhez vezetett; nitrát direktíva: 140 kg/ha, ventilátoros levegőcsere
- Franciaországban a sertéshús termelői ára alacsonyabb a német árnál (5ct/kg vágott súly):** ALDI és LIDL német sertéshúst árusít Franciaországban; német feldolgozók munkabér költsége alacsonyabb
- Németországban az istállóépítési szabályozás szigorítása és a növekvő földbérleti díj csökkenti a sertéstartás versenyképességét:** a takarmány felének saját termelésből kell származni

Magyarország: az élősertés és a sertéshús exportjának és importjának alakulása (2002-2010)

Sertéshús 2009-ben: export 235 m € import: 173 m € (volumen szaldója: 7 ezer tonna) + élősertés = nettó import

Versenyhátrányok a magyar sertéshús vertikumban

- Szervezetlen termékpálya (kocásüldőt gyakran a hizlalók állítják elő)
- Heterogén genetikai alapok, kevés tenyésztő, kis állomány, kis szelektációs bázis
- Környezetvédelmi előírások teljesítése – különösen recesszióban – versenyhátrányt okoz
- Fogyasztói szokások országonként, régiónként eltérnek (több országban működő multinacionális cégek előnye)
- Hagyományos termékek piaci részesedése, készítmények fogyasztása csökken
- Kereskedelmi márkás termékek piaci részarányának további növekedése várható (feldolgozók haszna csökken)
- Vágás, darabolás és készítménygyártás Magyarországon nem vagy ritkán válik szét
- Gyenge logisztikai háttér
- Elavult technológia, alacsony kapacitás-kihasználtság
- Hatékonysági mutató: évi teljesítmény helyett életciklus teljesítmény: élve született malac: 80; választott malac (12% elhullás): 70; vágósertés (5% elhullás): 67; élősúly/kg (109 kg átlagsúly): 7,303 tonna a koca életteljesítménye alatt előállított húsmennyiség (Tonnes of meat per sow lifetime: (TMS); Előállított húsmennyiség/tonna takarmány (Meat produced per tonne of feed: MTF): 325 kg

Marhahús

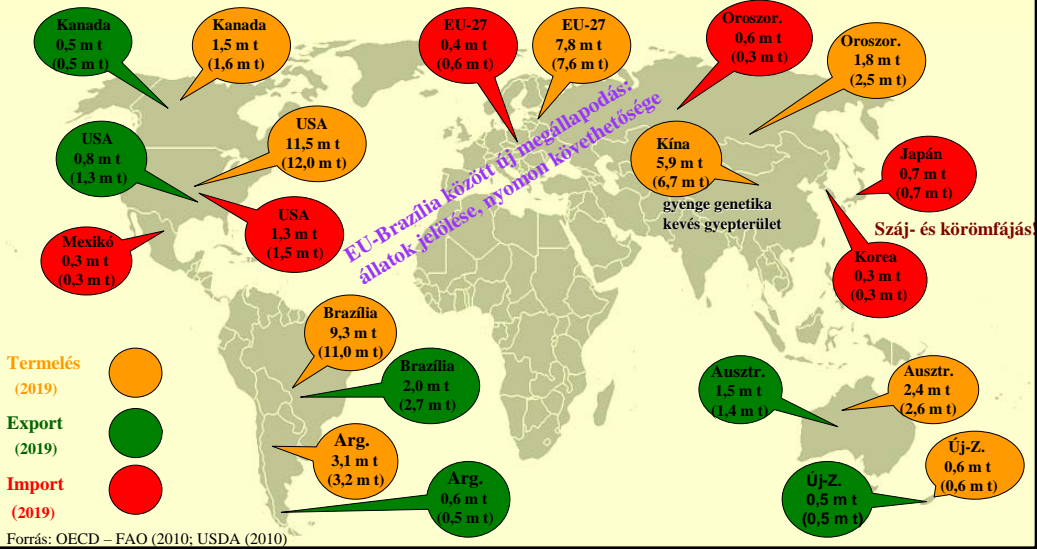

A marhahús világti kilátásai

Globális termelés: 66-ról 75 millió tonnára bővül 2019-ig (USA, Brazília, EU és Kína részesedése 55%)

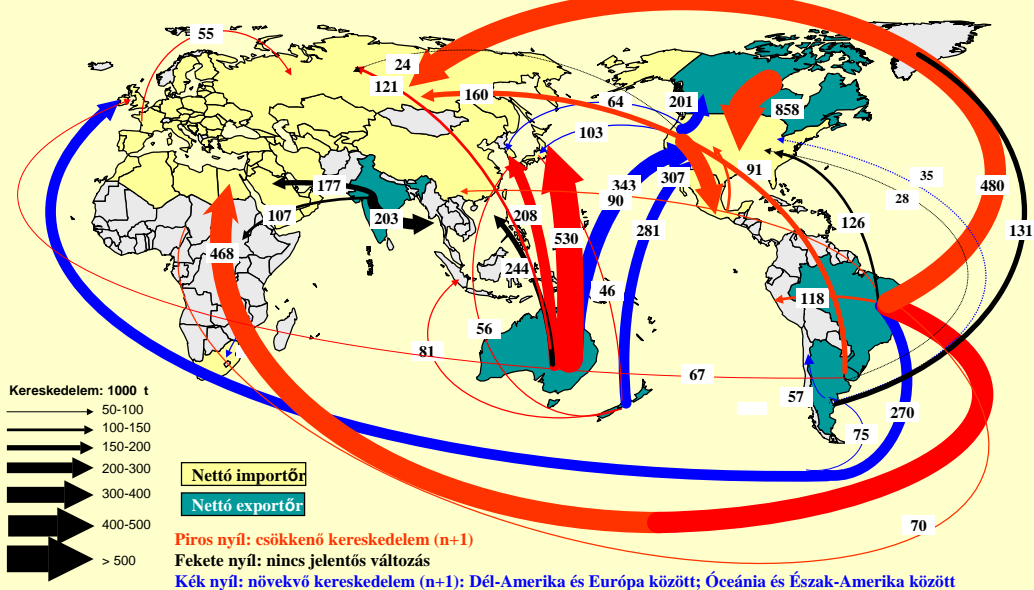
Globális kereskedelem 7,6-ról 8,6 millió tonnára nő 2019-ig (Brazília, Ausztrália, az USA és India részesedése 65%)

Költséghatékonyság miatt a legelőről magasabb súllyal kerül hizaldába a húsmarha (USA, Brazília)

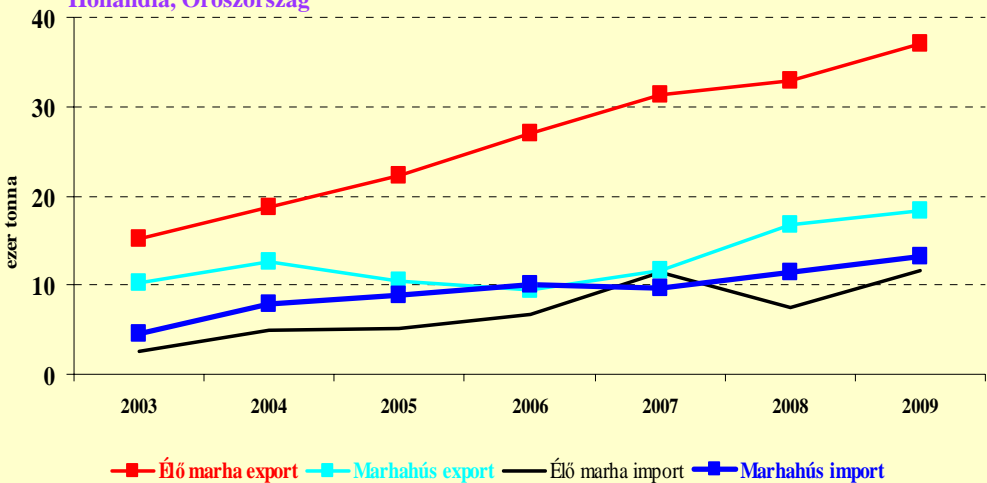
A marhahús nemzetközi kereskedelmének alakulása (2008)

2008: globális kereskedelem 6-7 millió tonna

A magyar élőmarha és marhahús külkereskedelmének alakulása (2003-2009)

Az élőmarha-export célországai: Görögország, Ausztria, Horvátország, Olaszország, Hollandia, Oroszország

Forrás: KSH

EU: marhahús piaci helyzete

A marhahús iránti kereslet rövidtávon csökken a világgazdasági válság hatására

- Húsfogyasztás csökken (termelés + import csökken)
- A kereslet a darált hús javára változott (a bélszín és karaj kárára)
- Csökkenő éttermi étkezés (otthoni étkezés aránya nő)

A marhahús-előállítás valószínűleg tovább csökken

- Tejpiaci válság: tehénállomány csökken
- Versenyképesség csökken: a marhahús-előállításban hiányzik a hosszú távú bizalom szintű

EU/USA megállapodás a hormonkezelt marhahús vitájában

- EU vámcsoökkentése az USA-ból származó növekvő „hormonmentes” marhahús importra
- De továbbra is érzékeny téma Észak-Amerika termelési rendszere: állatjólét hízlalásnál

Egyre több vita várható a környezetvédelemről és az élelmiszer-termelés fenntarthatóságáról

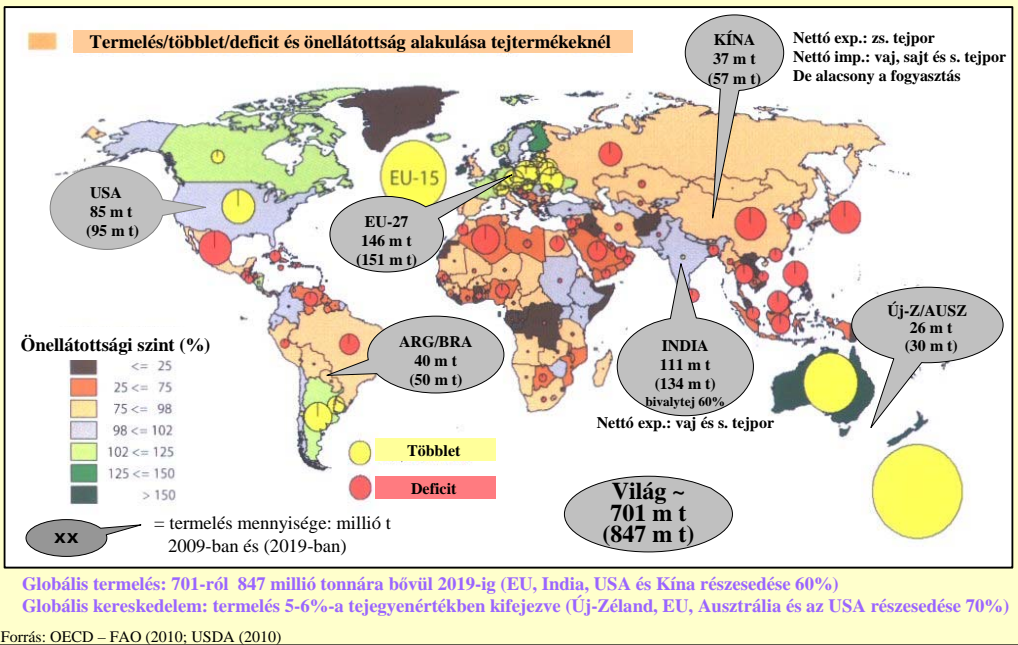
Magyarország: versenyhátrányok a marhahús-előállításban

- A hazai minőségi marhahús értékesítési ára nagymértékben az exportpiacok függvénye, ezért az ágazati szereplők kiszolgáltatottsága viszonylag nagy
- A hazai marhahústermelés több mint 50%-át a tejhasznosításból származó selejt tehenek adják, a jövőben célszerű a magyar tarka és húsmarha fajták létszámának növelése
- A Minőségi Marhahús Program választási lehetőséget adhat a magyar fogyasztóknak, amihez elengedhetetlen a kiegyensúlyozott minőségű végtermék folyamatos előállítása
- A marhahús felhasználási lehetőségeinek (magasabb szintű feldolgozott termékek, pácolt termékek stb.) bővítésére és a kereskedelem aktív tájékoztató és promóciós tevékenységére van szükség
- Amennyiben az előző pontokban leírtak nem történnek meg, akkor a vágómarhatartás jelentősége a jövőben Magyarországon csökkenni fog, húshasznú vágómarhák továbbra is a külföldön kerülnek értékesítésre
- A húsmarhatartás feltétele a saját gyepterület (legeltetés és kaszálás) és a lelkiismeretes „állomány-menedzsment”

Tej és tejtermék

Tejtermelés – önellátottság a legtöbb országban 100% alatt

EU teji piac: árvolatilitás és árstabilitás

- EU tejkvóta kihasználása 2008/2009 és 2009/2010-ben csupán 95% körül alakult
- A teji piaci válság oka a tejtermék iránti kereslet visszaesése, nem a többlettermelés
- EU-ban a nyerstej 60%-át termelői tulajdonú szövetkezet dolgozza fel
- Javaslatok: termelői csoport erősítése; transzparens szerződés és transzparens ár
- Makrogazdasági szinten: áringadozás csökkentése az összes piaci szereplő számára
 - Vámvédelem + termelési kvóta/kínálatszabályozás+intézményi árak
- Mikrogazdasági szint: áringadozás hatásának, veszteség csökkentése vállalat szinten
 - Előszállítási ügylet+határidős és opciós ügylet
 - Németország sovány tejporra és vajra 2010 május 31-én bevezette a határidős ügyletet (Frankfurt)
- A határidős ügylet nem stabilizálja az árakat, de korlátozza az egyéni árkockázatot!
- Vajon az USA példája alapján kiépíthető ez az infrastruktúra az EU-ban
 - Kinek a felelőssége mellett és kinek a bevonásával (feldolgozók és/vagy termelők)
 - Európai Bizottság? De az információ legyen transzparens, független és megbízható!

Példa: A FrieslandCampina esetében a tejvalorizáció részleg

(Milk Valorization and Allocation: MVA)

<p>FrieslandCampina "többet hoz ki a tejből"</p>		<p>A FrieslandCampina erőssége a tudás és tapasztalat A FrieslandCampina célja a legnagyobb tejvalorizáció</p>
<p>MVA felelőssége</p>		<p>Az MVA (tej valorizáció & allokáció) felel</p> <ul style="list-style-type: none">• >10 mrd kg nyerstej kibocsátás allokációjáért• > €500 millió euró értékű tejpor és tej beszerzéséért (termelés, vagy vétel vagy eladás) információ gyűjtésére, feldolgozására és előrejelzésére alapozott lineáris modellezéssel
<p>Tisztességes, Transzparens, Objektív</p>		<p>Az MVA felel a tisztességes, transzparens és objektív döntésekért és különböző szcenárió fejlesztéséért</p>
<p>Modellezés, Előrejelzés, Kommunikáció</p>		<p>A tejiaci információk elemzéséért felelős részleg kiemelt szerepet játszik az előrejelzések kidolgozásában, az előrejelzésben (kínálat, kereslet, a tejiaci változása, stb)</p>

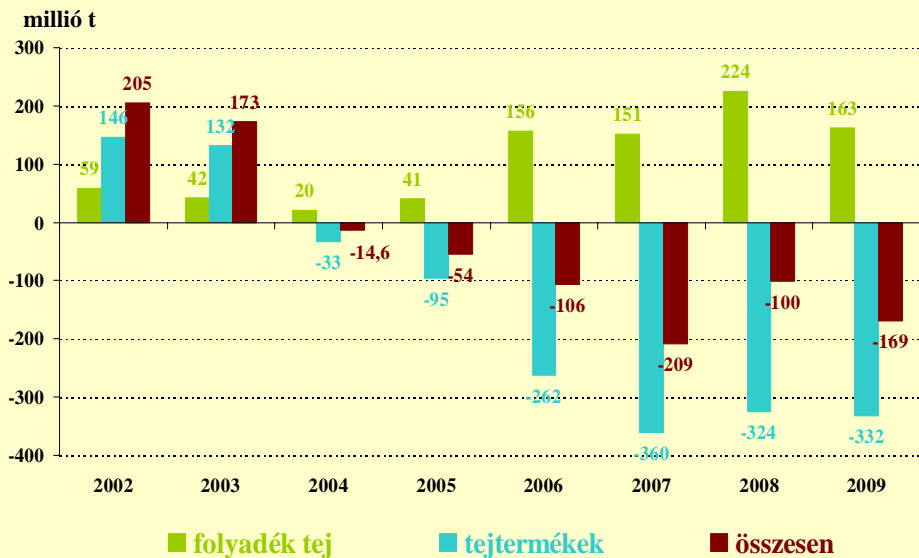
Forrás: FrieslandCampina, 2009

EU: tejtermelés alakulása

- ❑ **A kereslet és kínálat egyensúlya megbomlott: a tejkvóta fokozatos leépítése középtávon a termelői árak csökkenését és a termelés szerény mértékű növekedését eredményezi**
- ❑ **A tejtermékek iránti kereslet csökkenése alacsony termelői árakhoz és a tejtermelés további visszaeséséhez vezet**
- ❑ **Megoldási lehetőség?**
 - A tejpiac volatilitása: a kereslet növekedésével megszűnik a tartósan alacsony ár
 - Kvótaemelés korlátozása: rövidtávon nincs hatása, középtávon a kereslet növekedése nagyobb támogatást jelent a tejtermelő gazdáknak mint az árcsökkenés kompenzálása
 - A határidős ügyletek nem stabilizálják a tejpiacot, de csökkentik a gazdák árkockázatát: az EU-ban hiányzik a tejtermékek határidős ügyletének a struktúrája
 - Árvolatilitás és FrieslandCampina: tejvalorizáció több tejtermék és régió vonatkozásában (termelni vagy vásárolni)

Magyarország: nettó külkereskedelmi pozíció

(tartalmazza a feldolgozott termékeket is, nyersanyag-egyenértékre átszámítva)

Magyarország: versenyhátrányok a tejvertikumban

- Elavult feldolgozóipari technológia, alacsony kapacitás-kihasználtság
- Kisebbségi feldolgozók egyre gyengébb pozícióba kerülnek
- Nincs törekvés a feldolgozók között a racionális munkamegosztásra
- Termelői összefogás hiánya az inputköltségek csökkentésére
- Az átlagos fehérje- és zsírtartalom viszonylag alacsony
- Földrajzi hátrány
- Intenzív gyepgazdálkodás és alacsony költségű legeltetés hiánya, drágább intenzív tartás
 - Drágább fehérjeforrások
 - Drágább export harmadik országokba
 - Kevés csapadék, intenzív tartás
- Regionális feldolgozó mozgásteret adna kereskedelemmel szemben

Köszönöm a figyelmüket

